

Hvor langt skal et langt kursus være?

Folkehøjskolernes hovedkurser har i højskolernes historie været kurser af 3-6 måneders varighed, også kaldet lange kurser. Forståelsen af en højskole som en virksomhed med lange kurser understreges af den nuværende lovs bestemmelse om, at det er en tilskudsbetingelse, at skolen i hvert skoleår gennemfører mindst et kursus på mindst 20 uger eller mindst 2 kurser hver på mindst 12 uger. Flertallet af skolerne gennemfører typisk kravet om lange kurser ved afholdelse af ét 16-18 ugers kursus om efteråret og ét om foråret.

Eleverne på disse kurser har fortrinsvis været unge voksne fra 17½ til 25 år. Denne aldersgruppe bliver frem mod år 2010 reduceret med næsten 20%, og først i år 2020 vil antallet igen nærme sig det nuværende niveau på ca.

550.000. Dertil kommer faldende ungdomsarbejdsløshed, flere uddannelsespladser end tidligere, og længere uddannelsesforløb på grunduddannelserne. Alle forhold der betyder, at folkehøjskolerne måske også fremover vil få sværere ved at fylde de lange kurser med unge, hvilket flere skoler allerede i dag oplever med de lange kurser i efteråret. Derfor kan man overveje at nedsætte kravene til længden på de lange kurser dog uden at opgive, at grundstammen i højskolen er de lange kurser.

Et kursus på 20 ugers varighed har sit oprindelige udgangspunkt i, at de fleste unge kom fra et ansættelsesforhold i landbruget. Da det ikke længere er tilfældet, og da ungdomsårgangene falder, og vi ønsker, at flere 30-60 årige skal på højskole, kan det overvejes at nedsætte kravet om lange kurser til enten mindst et kursus på mindst 16 uger eller mindst 2 kurser hver af mindst 8 ugers varighed. Spørgsmålet er, om højskolens egenart kan fastholdes, hvis de lange kurser gøres kortere. Og hvis de skal være kortere – skal de så være endnu kortere end ovenstående forslag?

Skal folkehøjskolerne være mere internationale?

Tendensen til yderligere internationalisering er velkendt. Det medfører store udfordringer for folkehøjskolerne. Begreber som det folkelige og det nationale har i højskolernes historie været knyttet til danskheden. I fremtiden må disse begreber vurderes i forhold til den nye verdensorden, hvor der – især i Europa – opstår handlekraftige regioner på tværs af de hidtil kendte statsgrænser.

De hidtidige regler tillader, at det størst mulige mindretal kan være udlændinge, men undervisningen skal være tilrettelagt for danskere. Holdningen bag disse bestemmelser er, at de udenlandske elever skal opleve en dansk folkehøjskole, og at statstilskuddet først og fremmest skal komme danske elever til gode.

Danmark har i de sidste 50 år modtaget indvandrere og flygtninge fra kulturer, som vi er fremmede overfor. Det har medført spændinger mellem holdninger for eller imod integration. Folkehøjskolerne har haft mange flygtninge som elever, og dette kulturmøde har som regel været til fordel for begge parter. Skolerne har imidlertid dårlig kontakt med de fleste indvandrergupper.

Internationaliseringen udfordrer folkehøjskolerne såvel i forhold til de danske som til de udenlandske elever. Kan disse udfordringer tages op inden for de bestående rammer, eller skal vilkårene ændres? Kan og skal det fastholdes, at skolerne *både* skal medvirke til øget internationalisering og fastholde, at statstilskuddet for hovedpartens vedkommende er beregnet for danskere og dem, der kan sidestilles hermed?

Skal folkehøjskolerne være en del af et kompetencesystem?

Folkehøjskolerne indtager en særstilling ved at være en skoleform, der ikke er en del af det formelle uddannelsessystem. Alligevel bruges højskolernes lange kurser af mange som forberedelse eller som supplement til en uddannelse eller i forbindelse med et erhvervsskifte. Et højskoleophold kan f.eks. også bruges som led i en fri ungdomsuddannelse. Uden at være en formaliseret del af uddannelsessystemet er det alligevel muligt at opnå VUS, uddannelsesorlov eller som led i den fri ungdomsuddannelse at få Statens Uddannelsesstøtte.

Mange uddannelsesinstitutioner tillægger et højskoleophold en værdi – point – ved optagelsen til et studium, hvor der ikke er fri adgang. Det er et decentralt system, hvor de modtagne institutioner selv fastsætter, om de vil værdisætte et højskoleophold og på hvilket niveau. I forbindelse med overvejelser om fremtidige optagelseskrav må man se nærmere på, hvilken værdi et højskoleophold kan tillægges.

De hidtidige ordninger, hvorefter et højskoleophold kan godskrives, har således ikke indflydelse på skolernes frihed.